

ΔΕΙΚΤΗΣ ΔΥΣΤΥΧΙΑΣ: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗ

Αρθρογράφος: Άρης Γλυκός
Μέλος Γραμματείας του ΣΕΔ

Στην οικονομία υπάρχει πληθώρα δεικτών που επιδιώκουν να αναδείξουν με εύκολο και κατανοητό τρόπο την κατάσταση που επικρατεί. Από τον Big Mac Index (που καταγράφει την τιμή ενός Big Mac σε κάθε χώρα) μέχρι μια ειδική μορφή πληθωρισμού τον υποκείμενο πληθωρισμό, βασικό στοιχείο των δεικτών γενικά, είναι η δυνατότητα παροχής ενός αριθμού που μπορεί με ευκολία να χαρακτηριστεί θετικά ή αρνητικά από κάθε παρατηρητή της οικονομίας ακόμα και αν δεν προσφέρει ουσιαστική πληροφόρηση.

Ανάλογος δείκτης είναι και ο δείκτης δυστυχίας (misery index), ο οποίος δημιουργήθηκε από το Arthur Okun την δεκαετία του 70 και αποτελεί το άθροισμα της εποχικά προσαρμοσμένης ανεργίας και του πληθωρισμού. Η απλότητα του είναι και το σημαντικότερο χαρακτηριστικό του καθώς συμβάλλει στην εύκολη ανάγνωση και κατανόηση του από το σύνολο της κοινωνίας. Σε μια οικονομία όπου υπάρχει υψηλό ποσοστό ανεργίας αλλά και πληθωρισμού φυσικό και επόμενο είναι να υπάρχει σημαντική δυσαρέσκεια από την μεριά των πολιτών η οποία σε ακραίες περιόδους μπορεί να φτάσει και την δυστυχία.

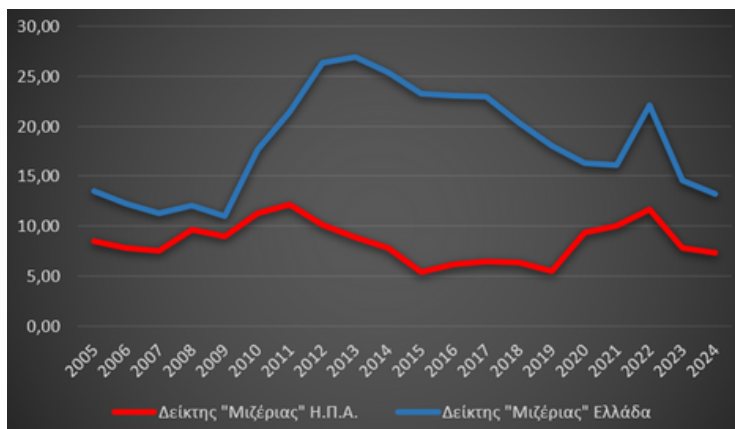
Ο δείκτης αυτός, έχει δεχθεί σημαντική κριτική κατά την διάρκεια των ετών, αφού επί της ουσίας δεν προσφέρει κάποια επιπλέον χρήσιμη πληροφορία όπως για παράδειγμα ο δομικός πληθωρισμός. Για τον λόγο αυτό λοιπόν, έχουν δημιουργηθεί παραλλαγές του από το 1999 και εντεύθεν, οι οποίες περιλαμβάνουν στον υπολογισμό και τα επιτόκια καθώς και την διαφορά ανάμεσα στην πραγματική αύξηση του Α.Ε.Π. και τον ρυθμό μεταβολής της τάσης αυτού. Ο ρυθμός μεταβολής της τάσης του Α.Ε.Π. (trendgrowth GDP) αποτελεί την μακροπρόθεσμη μη πληθωριστική αύξηση του Α.Ε.Π. λόγω αύξησης των παραγωγικών δυνατοτήτων της εκάστοτε χώρας. Μια ακόμα παραλλαγή, προσθέτει τα επιτόκια αλλά αφαιρεί την ποσοστιαία μεταβολή του κατά κεφαλήν Α.Ε.Π..

Μπορεί πλέον ο δείκτης δυστυχίας να έχει αντικατασταθεί από πιο σύγχρονους και περιεκτικούς δείκτες, πριν όμως την νέα χιλιετία ήταν ιδιαίτερα σημαντικός - ειδικά στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού. Το 1976 χρησιμοποιήθηκε από τον Jimmy Carter για να ασκήσει αντιπολίτευση στον τότε πρόεδρο της Αμερικής Gerald Ford (τιμή δείκτη δυστυχίας 12,9). Την περίοδο που ακολούθησε με τον Carter στο τιμόνι των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής ο δείκτης ξεπέρασε τις 20 μονάδες συμβάλλοντας στην πολιτική του ήττα από τον Ronald Reagan το 1980. Μετά από αυτήν την περίοδο ο δείκτης δεν χρησιμοποιήθηκε ευρέως.

Στο σημείο αυτό αυτό οφείλει να γίνει μια αναφορά στις τιμές που θεωρούνται αποδεκτές για τον δείκτη αυτό. Οι κεντρικές τράπεζες συνήθως στοχεύουν στο να διατηρούν τον πληθωρισμό στο επίπεδο του 2%. Επιπλέον, το φυσικό ποσοστό ανεργίας σύμφωνα με την οικονομική θεωρία, ορίζεται ως το άθροισμα της ανεργία τριβής και της διαρθρωτική ανεργία και αναμένεται να είναι 4-5%. Η αναμενόμενη λοιπόν τιμή του δείκτη είναι 6-7%. Τα παραπάνω νούμερα αφορούν τις Η.Π.Α.. Στην Ευρώπη παρά το γεγονός ότι ο στόχος για τον πληθωρισμό είναι σταθερός, το φυσικό ποσοστό ανεργίας είναι υψηλότερο λόγω των εργασιακών νόμων που ισχύουν καθώς και των καλύτερων επιδομάτων ανεργίας συγκριτικά με τις Η.Π.Α.. Επομένως, το φυσικό ποσοστό ανεργίας διαμορφώνεται συνήθως σε 6-7% και το ιδανικό ποσοστό του δείκτη δυστυχίας είναι ίσο με 8-9% στις Ευρωπαϊκές χώρες.

Φυσικά υπάρχουν και περίοδοι που ο δείκτης είναι χαμηλότερα όπως έγινε το 2015 στις Η.Π.Α. όπου ο δείκτης ήταν κάτω από 6% λόγω εξαιρετικά χαμηλού πληθωρισμού (0,12%), κάτι το οποίο ενέχει σοβαρούς κινδύνους για την οικονομία. Μια άλλη περίπτωση από το χρονοντούλαπο της ιστορίας αυτή την φορά, είναι κατά την περίοδο του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου και συγκεκριμένα το 1944 όπου το ποσοστό ανεργίας ήταν πολύ χαμηλό και επομένως ο δείκτης ήταν κάτω από 4%. Είναι αυτονόητο όμως ότι και οι δύο περιπτώσεις αυτές, όπου ο δείκτης είναι χαμηλότερα από το ενδεδειγμένο ποσοστό είναι περίοδοι που επηρεάζουν αρνητικά την οικονομία.

Μια ανάλυση του δείκτη μιζέριας για την ελληνική οικονομία αναδεικνύει μια πολύ αρνητική εικόνα. Τα τελευταία 20 χρόνια ο δείκτης δεν έχει πέσει κάτω από 10% ενώ το 2009 που ήταν η χρονιά με την χαμηλότερη τιμή (10,95%) ακολουθήθηκε το 2010 από μια εκτίναξη περίπου 7 ποσοστιαίων μονάδων στο 17,63% ενώ μέχρι και το 2013 έφτασε στις 26,88 μονάδες σχεδόν 4 φορές πάνω από το επιθυμητό επίπεδο.

Διάγραμμα: Δείκτης Μιζέριας Η.Π.Α-Ελλάδα

Η πανδημία του κορονοϊού, και οι σημαντικές πληθωριστικές τάσεις διατηρούν τον δείκτη σε υψηλά επίπεδα χωρίς να φαίνεται ότι υπάρχει προοπτική να υποχωρήσει στο 8-9% τα επόμενα χρόνια. Μπορεί ο δείκτης να θεωρείται παρωχημένος και να μην αναδεικνύει ουσιαστική οικονομική πληροφορία, στην περίπτωση της Ελλάδας όμως φαίνεται να είναι πολύ αποτελεσματικός στην ανάδειξη της κοινωνικής και οικονομικής κατάστασης που αντιμετωπίζουν οι πολίτες.

Πηγές

<https://www.miseryindex.us/indexbyyear.aspx>

<https://www.investopedia.com/terms/m/miseryindex.asp>

<https://courses.lumenlearning.com/oldwestbury-wm-macroeconomics/chapter/natural-unemployment/>